

COMANDA MISIUNII – UN MODEL DE AUFTRAGSTAKTIK

MISSION COMMAND – AN AUFTRAGSTAKTIK MODEL

LE COMMANDEMENT DE LA MISSION – UN MODÈLE D’AUFTRAGSTAKTIK

Cpt.cdor.drd. Cristian ABAIANIȚI*

Comanda și controlul au reprezentat de-a lungul istoriei militare, și încă suscită și în prezent, o preocupare acerbă a teoreticienilor militari privind utilizarea eficientă a acestor atribute ale conducerii militare pentru realizarea obiectivelor războiului. Mai mult decât atât, menționarea în manualul doctrinar al unei categorii de forțe a rolului pe care îl pot avea comanda și controlul descentralizat sau centralizat în conducerea unei operații reprezintă o consecință a practicii operative în istoria conflictelor armate.

Command and control were represented throughout military history, and still arising even in the present days, a strong concern of military theorists about the effective use of these attributes of military conduct to achieve the objectives of the war. Moreover, mentioning in the doctrinal manual of a services about the role of command and control decentralized or centralized in conducting an operation is a consequence of operational practice in the history of armed conflicts.

Au cours de l’histoire militaire, le commandement et le contrôle ont toujours suscité un vif intérêt des théoriciens militaires quant à l’utilisation efficace de ces attributs de commandement militaire pour atteindre les objectifs de la guerre. De plus, dans le manuel doctrinal d’une catégorie de forces la mention du rôle que le commandement et le contrôle décentralisé ou centralisé pourraient avoir dans la conduite d’une opération est une conséquence de la pratique opérationnelle dans l’histoire des conflits armés.

Cuvinte-cheie: misiune; sarcină; comanda; controlul.

Keywords: mission; task; command; control.

Mots-clés: mission; responsabilité; le commandement; le contrôle.

„Cine nu învață din istorie învață din propriul eșec”.

Winston Churchill

În contextul apariției și al extinderii exponențiale a acțiunilor din sfera războiului hibrid, folosirea instrumentului militar, în conjuncție cu celelalte instrumente ale puterii, produce rezultate dintre cele mai eficiente tocmai datorită experienței dobândite de-a lungul istoriei militare, referitor la folosirea unui C2 (comanda și controlul) corespunzător. Atât comanda, cât și controlul reprezintă două concepte

care funcționează în paralel și au cunoscut o evoluție simplă, de la a fi concentrate în autoritatea unei singure persoane până la a fi de tip descentralizat, unde autoritatea este împărțită pe paliere ale artei militare.

De-a lungul istoriei militare, atât organizarea socială, cât și volatilitatea condițiilor mediului de luptă au impus adoptarea unui stil de conducere militară care să răspundă coerent nevoilor de a îndeplini obiectivele războiului. Comanda și controlul, ca atribute ale conducerii militare, au fost aplicate în astfel de situații atât în forma

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: cristache_jurie@yahoo.com

centralizată, cât și în cea descentralizată, în funcție de condițiile mediului de luptă, de cultura și de educația militară, precum și de evoluția tehnologică atât în domeniul tehnicii militare, cât, și mai ales, în domeniul informațional.

Conceptul inițial, care descrie modalitatea de aplicare a celor două atribute ale conducerii militare, a fost cel reprezentat de ”auftragstaktik”¹ și a apărut în societatea militară prusacă în perioada premergătoare Primului Război Mondial. Deși, încă de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, acest concept este cunoscut de către liderii militari americani, semnificația acestuia este menționată aleatoriu de abia în anul 1986, în *FM 100-5 Operations*, sub denumirea de ”mission orders”², iar conceptul actual, denumit ”mission command”³, este adoptat recent, în anul 2010, în doctrina *AJP 01 (D) ”Allied Joint Doctrine”* a NATO, respectiv, în 2011, în Manualul doctrinar *ADP 3-0 ”Unified Land Operations”* al forțelor terestre SUA.

Atât conceptul prusac, cât și urmașul acestuia, cel american, urmăresc asigurarea unui nivel de flexibilitate necesar adaptării la condițiile interschimbabile ale mediului de luptă în vederea luării unor decizii corespunzătoare de către comandanții aflați pe teren, dar să nu depășească limitele impuse de intenția eșalonului superior care nu se află la fața locului, pe câmpul de luptă.

O astfel de condiție reprezentată de respectarea intenției este singurul element distinct care a adus modificări actualului concept, comparativ cu cel inițial. Exprimarea intenției doar în termeni de sarcină în perioada prusacă a fost îmbunătățită prin adăugarea scopului și a stării finale dorite tocmai pentru a sublinia clar în ce limite trebuie să fie manifestată libertatea de decizie.

Conceptul de *auftragstaktik* – apariție, evoluție și semnificații

Izvoarele conceptului prusac de *auftragstaktik* sunt atribuite perioadei Războiului de Șapte Ani (1756 - 1763), când Frederic al II-lea cel Mare (1712 - 1786) a considerat necesitatea păstrării, către propria persoană, a autorității de a comanda și de a coordona toate corpurile de armată în vederea realizării concentrării acestora în locul și la momentul ales pentru desfășurarea bătăliei decisive. Motivele acestui C2 rudimentar de tip centralizat sunt datorate nemobilizării populației pentru război tocmai pentru a suporta costurile

economice cu ajutorul acesteia. Ca urmare, armata era constituită, în cea mai mare parte, din prizonieri de război, din deținuți și din mercenari fără nicio conștiință națională, cultură și educație militară, pe care le aveau doar comandanții care erau de sorginte nobiliară prusacă. O astfel de armată nu prezenta garanții serioase privind delegarea de autoritate, iar exercitarea inițiativei de către subordonați reprezenta un risc major pentru realizarea obiectivelor războiului, astfel că decizia Kaiserului era cunoscută până la nivelul luptătorului, având pondere de lege pentru acesta din urmă. La sfârșitul acestui război, Frederic cel Mare ia decizia demobilizării armatei și păstrării unui număr redus de comandanți militari.

Bătăliile purtate de către cea de-a Patra Coaliție (1806-1807), formată din Prusia, din Rusia, din Regatul Saxoniei, din Suedia și din Marea Britanie, ca răspuns la campania lui Napoleon I, din timpul războaielor conduse de către acesta (1803-1815) au reprezentat un moment de reconsiderare profundă a necesității păstrării unui C2 centralizat. Acest nou conflict european găsește Prusia cu armata demobilizată și cu aceiași comandanți din timpul Războiului de Șapte Ani, dar cu vârste înaintate și nefamiliarizați cu stilul napoleonian de desfășurare a războiului. În aceste condiții, Prusia suferă o înfrângere dezastruoasă în timpul Campaniei Jena (1806), suportând condiții grele, prin Convenția de la Paris (8 septembrie 1808), când a fost forțată să cedeze „jumătate din teritoriul său, să plătească o indemnizație de 141 de milioane de franci, să-și limiteze efectivele militare la 42.000 și să accepte garnizoane franceze în principalele orașe prusace”⁴.

În perioada imediat următoare Campaniei Jena, regele Frederic Wilhelm al III-lea conștientizează necesitatea unor reforme în toate domeniile, iar pentru domeniul militar numește, în 1807, o Comisie de Reorganizare Militară (”Militär-Reorganisationskommission”⁵), care, pe lângă reformarea sistemului militar, a fost însărcinată și cu identificarea greșelilor comise în timpul Campaniei Jena, cu găsirea vinovaților și cu stabilirea măsurilor necesare care trebuiau imediat implementate. Unul dintre motivele eșecului produs în Campania Jena a fost reprezentat de lipsa coordonării eficiente a celor trei corpuri de armată conduse de generalul Christian Karl August Ludwig von Massenbach, de generalul Gerhard Johann David von Scharnhorst

și de generalul Karl Ludwig August Friedrich von Pfull.

În aceeași perioadă, apare consemnat în manualul doctrinar (*Exerzier reglement*⁶), publicat în anul 1806, ceea ce îi va fi atribuit, mai târziu, semnificația conceptului de *auftragstaktik*, și anume: „Comandantul trebuie să descrie concepția în puține cuvinte și să le arate subordonaților harta cu locația unde trebuie să se realizeze concentrarea întregii armate. Maniera prin care se redisloca fiecare corp de armată trebuie lăsată la latitudinea fiecărui comandant din subordine; cu cât mai repede cu atât mai bine. Comandantul întregii armate nu poate fi peste tot⁷. Concepția în acest context este privită ca fiind concepția de dislocare a tuturor corpurilor de armată și de concentrare a lor în vederea desfășurării bătăliei decisive. Așadar, apar primele idei despre necesitatea descentralizării C2 în etapa de dislocare.

O personalitate prusacă marcantă cu o gândire operativă remarcabilă a fost feldmareșalul Helmuth von Moltke Sr. (1800-1891), șef al Marelui Cartier General Prusac, din perioada 1857-1888, care a realizat că armatele de masă („million-man”⁸) nu puteau fi conduse către punctul de concentrare sau chiar în timpul bătăliei decisive doar prin prisma intuiției unui singur comandant al întregii armate. El susținea ideea ca „orice subordonat să acționeze din proprie inițiativă atunci când lipsesc ordine clare în acest sens, dar acțiunile executate să fie în consonanță cu intenția comandantului⁹. Acest tip de desfășurare a acțiunilor militare a purtat denumirea, în vremea respectivă, de „tacticile bazate pe misiune (*mission tactics*)”¹⁰.

De asemenea, Moltke Sr., în scrierile sale pentru realizarea *tacticilor bazate pe misiune*, aplică acea filosofie a conducerii, descrisă anterior prin intermediul a două tipuri de „ordine bazate pe misiuni” (*mission orders*¹¹): prima categorie de ordine, denumite „ordine directe sau exprese (*Befehl*)” erau acele ordine care descriau în detaliu atât sarcina, cât și metoda de îndeplinire, iar cea de-a doua categorie de ordine, denumite „directive” (*Direktiven*), erau acele ordine care transmiteau sarcina către subordonați și explicau motivele comandantului pentru desemnarea acelei sarcini, lăsând libertatea de acțiune subordonaților pentru îndeplinirea acelei sarcini¹², ceea ce susținea acea formă de C2 descentralizată. Moltke recunoaște că agreează mult mai mult conducerea bazată pe ordine

de tip directive în detrimentul ordinelor directe, conducere pe care a adoptat-o în timpul Războiului austro-prusac (1866), când a obținut o victorie răsunătoare în cadrul bătăliei de la Königgrätz (3 iulie 1866), precum și în cadrul Războiului franco-prusac (1870-1871).

Ca o lecție identificată în urma acestor războaie în care a fost implicată Prusia, Moltke subliniază importanța unui sistem de conducere bazat pe ordine, care pune accent pe „de ce”, în detrimentul a „cum” să fie executată o sarcină¹³. Tot Moltke menționa că „este foarte important ca subordonații să înțeleagă scopul operației, după care să treacă la executare, chiar dacă execuția, în sine, contravine cu ceea ce este menționat să se facă prin ordin. Din perspectiva comandantului eșalonului superior, este îndeajuns să se transmită către subordonați doar ceea ce este necesar a fi realizat pentru îndeplinirea scopului”¹⁴. Pentru a implementa sistemul de ordine bazate pe misiune, ca stil de conducere centralizat (dacă sunt aplicate ordinele directe) sau descentralizat (dacă sunt aplicate ordinele de tip directive) în cadrul tacticilor bazate pe misiune, Moltke, împreună cu Julius von Verdy du Vernois și Hermann von Wartensleben-Carow, editează, în anul 1869, manualul doctrinar denumit „Instructions for Large Unit Commanders”¹⁵, unde enumeră trei principii care susțin aceste tactici, astfel: accentuarea scopului, în detrimentul metodei, neexecutarea unui ordin direct, dacă situația din zona de acțiune s-a schimbat, iar subordonații pot îndeplini intenția comandantului prin alte mijloace și, ultimul principiu, imposibilitatea realizării complete și la timp a unei imagini despre câmpul/mediul de luptă/operational de către comandanții care nu se găsesc pe câmpul de luptă.

În concluzie, perioada lui Moltke este caracterizată de aplicarea tacticilor bazate pe misiune, prin folosirea ordinelor bazate pe misiune, cu accent pe directive, ceea ce denotă un C2 descentralizat, dar fără a neglija și utilitatea ordinelor directe pentru a marca comanda și controlul centralizat, atunci când inițiativa comandanților subordonați depășește limitele responsabilității. Stilul de conducere bazat pe directive se va concretiza, mai târziu, în conceptul de *auftragstaktik*.

Cel care va remodela filosofia conducerii, din viziunea lui Moltke, atribuindu-i denumirea de *auftragstaktik*, este generalul Otto von Moser, pe care l-a menționat, pentru prima dată, în Manualul

de luptă tactică ”Training and Control of the Battalion in Combat”¹⁶, în anul 1906, iar, în anul 1914, într-un manual de luptă al batalionului acest concept este definit ca fiind „o metodă de comandă și control prin intermediul căreia comandantul eșalonului superior invocă mai degrabă cooperarea dintre subordonați decât necesitatea transmiterii unor ordine detaliate și obligatorii, atunci când se urmărește realizarea sarcinilor”¹⁷.

Conceptul de *auftragstaktik* devine general valabil și aplicabil la începutul perioadei interbelice, când generalul Hans von Seeckt (1866-1936) definește acest concept ca fiind „o metodă de comandă și control de nivel tactic prin care li se asigură subordonaților libertatea de acțiune pentru îndeplinirea sarcinilor primite”¹⁸. De asemenea, în anul 1933, în manualul doctrinar al armatei germane ”Troop Command and Control”¹⁹ era menționat faptul că „fundamentele comenzii și ale controlului sunt reprezentate de misiune și situație”²⁰. Acest manual a avut aplicabilitate și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în primii trei ani ai acestuia, când comandanții germani asigurau libertatea de acțiune necesară subordonaților, atât timp cât această libertate nu pune în pericol intențiile acestora. Această descentralizare a C2 a condus la obținerea unor rezultate răsunătoare de către Wehrmacht, până în anul 1942, când imixtiunea lui Hitler în deciziile de conducere a forțelor germane pe frontul de est a condus la abandonarea *auftragstaktikului* în detrimentul ordinelor directe transmise de către Führer, ceea ce a produs un lanț de înfrângeri zdrobitoare în cascadă.

Conceptul de comanda misiunii – de la apariție până în prezent

Urmând același tipar al apariției conceptului de *auftragstaktik*, și apariția conceptului de „comanda misiunii” (*mission command*²¹) sau „comanda bazată pe misiune”, așa cum se mai întâlnește în anumite manuale doctrinare naționale, este prevestită, inițial, prin dezbaterile și menționarea semnificației acesteia în literatura de specialitate americană.

Așa cum am menționat anterior, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, armata americană, prin reprezentanții săi militari, ia contact, pentru prima dată, cu conceptul despre *auftragstaktik* și despre semnificația acestuia. Sistemul de ordine bazate pe misiune, descrise de către Moltke,

sunt asimilate cu ordinele de tip directive, excluzându-le pe cele de tip direct sau expres. Semnificația ordinelor de tip directive, care au stat la baza conceptului de *auftragstaktik*, va fi, prima dată, menționată în doctrina forțelor terestre americane, din anul 1976, fără a li se atribui o denumire. Astfel, prin această doctrină s-a recunoscut necesitatea folosirii unor ordine „care să permită subordonaților să adopte o anumită flexibilitate în acțiune față de planul inițial, flexibilitate care să-i permită îndeplinirea misiunii în acord cu intenția comandantului”²².

Cu ediția din 1982 a *FM 100-5 Operations*, începe să fie menționată semnificația atribuită conceptului prusac, completată cu adoptarea, în manualul doctrinar din 1986, a conceptului de *ordine bazate pe misiune* (*”mission – type orders”*).

Versiunea, din 1993, a aceluiași manual face apel la „disponibilitatea și abilitatea de a acționa independent, în limitele impuse de intenția comandantului”²³, ceea ce reprezintă un pas important în trecerea comenzii și a controlului de la varianta centralizată la cea descentralizată.

Doctrina întrunită, din 2007, prevede faptul că unitatea de efort, în cazul unei acțiuni care implică atât instrumentul militar, cât și alte agenții guvernamentale sau neguvernamentale ori internaționale (*”unified action”*²⁴) este „posibilă prin intermediul unei execuții descentralizate în cadrul unui plan general centralizat”²⁵ cu intenția comandantului care reprezintă „o idee unificatoare ce permite descentralizarea execuției în cadrul unor direcționări generale și centralizate (...), fiind expresia clară și concisă a scopului operației și a stării finale dorite”²⁶, iar ordinele bazate pe misiune semnifică „acele ordine care direcționează subordonații pentru a îndeplini o anumită sarcină, fără a fi specificat cum trebuie aceasta să fie realizată”²⁷.

Odată cu această doctrină, este statuată, la nivel de principiu, descentralizarea comenzii și a controlului, marcându-se migrarea definitivă a acestei filosofii de la centralizarea C2, care a reprezentat un tip de conducere specific, în cazul unui război defensiv, valabil peste 50 de ani, în timpul Războiului Rece.

Conceptul de comanda misiunii este adoptat și stipulat, pentru prima dată, în anul 2010, în *AJP 01 (D) Allied Joint Doctrine*, unde este descris ca fiind

modalitatea prin intermediul căreia „comandanții asigură libertatea de acțiune necesară subordonaților pentru a acționa eficient atunci când apar situații neprevăzute și pentru exploatarea oportunităților”²⁸, iar în varianta, din 2017, a doctrinei aliate acest concept este dezvoltat și rafinat, adăugându-i-se, pe lângă libertatea de acțiune, și alte instrumente de manifestare, cum ar fi inițiativa și viteza de acțiune, dar în acord cu direcționările eșalonului superior.

De asemenea, în ultima ediție este menționată și flexibilitatea de care trebuie să dea dovadă un comandant în ceea ce privește aplicarea descentralizării C2 sau a aplicării controlului descentralizat, iar comanda rămâne una de tip „detaliat sau prin veto atunci când situația o impune și în funcție de tipul forței întrunite”²⁹.

În acord cu Doctrina aliată din 2017 este și Manualul doctrinar al forțelor terestre ale Marii Britanii, care, pe lângă inițiativă, libertatea și viteza de acțiune, ca instrumente ale acestui concept, accentuează și rezultatele așteptate a fi realizate prin aplicarea comenzii misiunii, respectiv obiectivele și efectele. Așadar, exprimarea acestora în cadrul intenției este mult mai importantă decât specificarea modalităților detaliate prin care acestea pot fi îndeplinite. Tot această doctrină pune accent pe ordinele bazate pe misiune, ca modalitate de materializare a descentralizării C2.

În anul următor celui în care a fost adoptat acest concept, în Doctrina NATO comanda misiunii este stipulată, pentru prima dată, în literatura de specialitate americană, respectiv în manualul doctrinar ADP 3-0, ”Unified Land Operations”, unde este definită ca fiind „exercitarea autorității și a direcționării de către comandant prin folosirea ordinelor bazate pe misiune pentru a impune o inițiativă de tip disciplinată, în acord cu intenția comandantului pentru a împuternici acei lideri agili și adaptabili pe timpul conducerii operațiilor terestre integrate”³⁰. Ceea ce rezidă din această definiție este faptul că impunerea disciplinei în manifestarea inițiativei reprezintă un deziderat pentru evitarea situațiilor care ar conduce la escaladarea suplimentară a tensiunilor existente într-un mediu operațional.

Enumerând aceste semnificații ale comenzii misiunii în ordinea aparițiilor lor, putem afirma că toate descriu acordarea unui grad suficient de libertate de acțiune subordonaților pentru realizarea misiunilor încredințate, dar fără a depăși granițele impuse de intenția eșalonului superior și care

reies din restricțiile și din constrângerile stabilite în funcție de condițiile mediului operațional și de condițiile care descriu starea finală dorită. Intenția comandantului reprezintă instrumentul esențial care dirijează cât de extinse pot fi inițiativa și libertatea de acțiune.

Conform Manualului de Planificare a Operațiilor, intenția comandantului este formulată astfel încât să cuprindă sarcinile cheie (esențiale) care vor conduce la îndeplinirea scopului (obiectivului) și care vor duce la realizarea stării finale dorite (condițiile acceptabile). Deci, cele trei elemente constituie ingredientele unei intenții solide și de referință pentru subordonați.

Avantajele și dezavantajele aplicării comenzii misiunii

Avantajul cel mai remarcabil al aplicării acestei comenzi este reprezentat de încurajarea creativității subordonaților în realizarea sarcinilor primite care vor concura la îndeplinirea obiectivelor eșalonului superior, necesare pentru atingerea stării finale dorite la nivel strategic. O astfel de creativitate trebuie ponderată de o așa manieră încât să nu producă escaladarea inutilă a unor tensiuni deja existente în mediul operațional. Cu atât mai mult cu cât în cadrul anumitor operații, cum ar fi cele de evacuare a combatanților sau de combatere a pirateriei, creativitatea trebuie restricționată și suplinită cu menținerea unei poziții rezervate, în concordanță cu regulile de angajare.

Un alt factor care influențează importanța acestui concept este reprezentat de independența acțiunilor executate de către subordonați. De exemplu, în primii ani ai Primului Război Mondial, acțiunile desfășurate și caracterizate de o independență față de rezultatele așteptate la nivel strategic au condus la crearea așa-zisului război staționar sau de tranșee, ceea ce a produs pierderi inutile de vieți omenești.

Unitatea de efort vizată este mai bine realizabilă în cazul unui C2 centralizat decât în cazul descentralizării, în special în situația executării unor acțiuni de nivel tactic sau operativ, dar cu efect la nivel strategic, cum ar fi operația de minare pentru realizarea interzicerii folosirii mării, sau, în cazul acțiunilor forțelor pentru operații speciale, care trebuie limitate din punctul de vedere al libertății de acțiune.

Un avantaj al descentralizării comenzii și controlului este reprezentat de gestionarea unui

volum mare de informații, care, în situația unui C2 centralizat, poate conduce la mărirea timpului necesar luării deciziei, fapt care ar încetini ritmul acțiunilor sau al deciziei de exploatare a oportunităților.

Educația și cultura militară constituie un factor decisiv în aplicarea cu succes a unui C2 descentralizat. În lipsa unei culturi operative, anumiți comandanți subordonați preferă să nu aibă inițiativă, ca justificare de a nu fi răspunzători, în cazul eșecurilor acțiunilor întreprinse, agreând, astfel, transmiterea de către comandantul eșalonului superior inclusiv a modalității de realizare a sarcinii.

Pe de altă parte, sistemul C4ISTAR, pe lângă alte cerințe, se dorește a fi tocmai ceea ce compensează lipsa de inițiativă a unor astfel de comandanți prin monitorizarea, evaluarea și corectarea acțiunilor întreprinse de către aceștia.

Natura obiectivelor poate reprezenta o justificare pentru folosirea centralizată sau descentralizată a C2. Astfel, în cazul unor obiective preponderent nonmilitare, se pretează un C2 centralizat, spre deosebire de situația în care descentralizarea comenzii și a controlului este favorabilă pentru creșterea vitezei de acțiune în vederea realizării unor obiective de natură militară care vor conduce la îndeplinirea unei stări finale dorite, exprimată în termeni militari.

În operațiile în sprijinul păcii, de asemenea, este pretabilă centralizarea comenzii și a controlului, datorită obiectivelor care trebuie îndeplinite, cu limitări (constrângeri și restricții) care exced sferei militare. În schimb, în operațiile în care obiectivele urmărite sunt de natură militară, rezultatele aplicării unui C2 centralizat rezidă în uzură exagerată, din cauza înlăturării moralului și a motivării subordonaților, așa cum s-a întâmplat cu armata germană, în 1941, după eșecul cuceririi Stalingradului, când Hitler a preluat comanda întregii armate, transmițând ordine de tip *befehl*, cunoscute sub denumirea de "Führerbefehle"³¹.

Concluzii

Descriind modalitatea de folosire a comenzii și a controlului, în varianta centralizată sau descentralizată, pentru conducerea unei operații, de la apariție și până în prezent, am reliefat faptul că actualul concept de *comanda misiunii* nu constituie altceva decât o rafinare a conceptului

prusac *auftragstaktik*. Începând de la Frederic cel Mare, continuând cu Scharnhorst, apoi cu Moltke și, în final cu Seeckt, toți au recunoscut utilitatea folosirii unui stil de conducere bazat, inițial, pe un C2 centralizat care a migrat către varianta descentralizată prin folosirea ordinelor bazate pe misiune, în scopul aplicării tacticilor bazate pe misiune.

Deși prima categorie de ordine, respectiv cele directe prin care se detaliază atât sarcina, cât și metoda de îndeplinire, corespunzătoare formei centralizate a C2, a fost considerată utilă pentru conducerea unei armate fără cultură și fără educație militară, odată cu reformarea sistemului militar prusac, după Campania Jena, cu accent pe realizarea unei educații militare corespunzătoare, s-a impus necesitatea cooperării dintre comandanți și investirea acestora cu încrederea necesară în acțiunile lor. Astfel, apare sistemul de ordine de tip directive, în care sunt menționate sarcina și motivele comandantului superior pentru realizarea de către subordonați a sarcinii respective ceea ce presupune acordarea unei libertăți de acțiune în concordanță cu directiva eșalonului. Aceste transformări ale gândirii operative au constituit premisele apariției conceptului de *auftragstaktik*, care este menționat prima dată în anul 1906, iar în 1914 este consacrat în varianta cunoscută și în zilele noastre.

Perioada dintre cel de-al Doilea Război Mondial și anul 1986 a fost marcată de consecințele Războiului Rece, unde cultura militară vestică era sub auspiciile unei eventuale poziții defensive, în cazul escaladării unei acțiuni militare între NATO și URSS.

Această mentalitate a contribuit decisiv la menținerea unui C2 centralizat prin folosirea ordinelor cu accent pe misiune și prin detalierea exagerată a modalității de îndeplinire. Reticența față de acordarea inițiativei subordonaților era justificată și de lipsa educării acestora privind capacitatea creativă de realizare a sarcinilor. Deși, prin doctrina din 1976, este recunoscută utilitatea ordinelor care să permită subordonaților o anumită flexibilitate în realizarea sarcinilor, conceptul de ordine bazate pe misiune este definit, mai târziu, în ediția, din 1986, a aceleiași doctrine.

Statuarea tipului de conducere care are la bază ordinele bazate pe misiune este realizată în Doctrina aliată din 2010, respectiv în Doctrina forțelor terestre a SUA, prin stipularea comenzii misiunii.

Acest tip de comandă și control descentralizat vizează încurajarea creativității subordonaților în realizarea sarcinilor prin acordarea inițiativei, a libertății și a vitezei de acțiune, dar în consonanță cu intenția comandantului, exprimată doar în termeni de scop, de sarcină (i) esențială (e) și de stare finală dorită.

În operațiile moderne, care exced sferei militare, cum ar fi cele de stabilitate, aplicarea unui C2 descentralizat suscită o atenție deosebită, având în vedere natura obiectivelor nonmilitare pentru a căror realizare este nevoie de acțiuni susținute de către toate instrumentele puterii.

În astfel de situații, un C2 centralizat va constitui numitorul comun pentru realizarea unor acțiuni militare de sprijin pentru acțiunile celorlalte organizații sau agenții nonmilitare.

În concluzie, adoptarea unui stil de conducere adecvat unei operații, prin prisma comenzii și a controlului, va reprezenta atributul comandantului, care trebuie să utilizeze din plin de un mixaj de artă și de știință pentru identificarea acelor cerințe care să justifice calea centralizată sau descentralizată a C2.

NOTE:

1 Conceptul de *auftragstaktik* este unul artificial, format din doi termeni germani: *auftrag*, care se traduce prin misiune (Milan Vego, *Joint Operational Warfare – Theory and Practice*, US Naval War College, Second Printing, 2009, pp. X-34) și *taktik*, care se traduce prin tactici militare (Maj. Michael J. Gunther, *Auftragstaktik: The Basis for Modern Military Command?*, US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas, 2012, p. 7).

2 Maj. Michael J. Gunther, *op.cit.*, p. 50.

3 ***ADP 3-0, *Unified Land Operations*, Department of the Army, october 2011, p. 6.

4 Clau Telp, *The Evolution of Operational Art, 1740 – 1813, From Frederick the Great to Napoleon*, Frank Cass, 2005, p. 89.

5 *Ibidem*, p. 91.

6 Maj. Michael J. Gunther, *op.cit.*, p. 7.

7 *Ibidem*.

8 Milan Vego, *A short history of operational art*, Naval War College Faculty, aprilie 2007, p. 2.

9 Maj. Michael J. Gunther, *op.cit.*, p. 3.

10 *Ibidem*.

11 *Ibidem*, p. 10.

12 *Ibidem*, p. 8.

13 *Ibidem*.

14 *Ibidem*, p. 9 (Helmuth Karl Bernhard von Moltke, “Moltkes Taktisch-Strategische Aufsätze aus den Jahren 1857 bis 1871”, in *Moltkes Militärische Werke*, vol. 2, no. 2, ed. German General Staff (Berlin: E. S. Mittler, 1892-1912), 183, Hereafter cited as *MMW*).

15 *Ibidem*, pp. 9 - 12.

16 Milan Vego, *op.cit.*, pp. X - 34.

17 *Ibidem*.

18 *Ibidem*.

19 *Ibidem*.

20 *Ibidem*.

21 ***AJP-01(E), *Allied Joint Doctrine*, NSO, 2017, p. 5 - 1.

22 Maj. Michael J. Gunther, *op.cit.*, p. 48.

23 *Ibidem*, p. 50.

24 ***JP 1, *Doctrine for the Armed Forces of the United States*, NSO, 2007, pp. II - 2.

25 *Ibidem*, p. IV - 15.

26 *Ibidem*, p. IV - 16.

27 *Ibidem*.

28 ***AJP 01 (D), *Allied Joint Doctrine*, NSA, 2010, pp. 6 - 3.

29 ***AJP 01 (E), *Allied Joint Doctrine*, NSA, 2017, pp. 5 - 1.

30 ***ADP 3-0, *op.cit.*, p. 6.

31 Milan Vego, *op.cit.*, pp. X - 23.

BIBLIOGRAFIE

*** *Manualul de planificare a operațiilor*, Editura Militară, București, 2011.

*** *Manualul de planificare a operațiilor*, Editura Militară, București, 2016.

*** *Doctrina Planificării Operațiilor în Armata României*, București, 2013.

*** FN-1, *Doctrina Forțelor Navale*, Tipografia SMFN, București, 2010.

*** FN-1.3, *Doctrina pentru Operații a Forțelor Navale*, Tipografia DHM, București, 2012.

*** FN-1, *Doctrina Forțelor Navale*, Tipografia SMFN, București, 2017.

*** FN-2, *Doctrina pentru Operații a Forțelor Navale*, Tipografia DHM, București, 2012.

*** *Allied Command Operations, Comprehensive Operations Planning Directive COPD Interim V2.0*, Supreme Headquarters Allied Power Europe, Belgium, 04.10.2013.

*** AJP 01 (D), *Allied Joint Doctrine*, NSA, 2010.

*** AJP 01 (E), *Allied Joint Doctrine*, NSA, 2017.

*** JOPP, *Joint Operation Process Workbook*, JMO Department, Naval War College, July 2013.

*** *Planner's Handbook for Operational Design*, Suffolk, Virginia, 2011.

*** ADP 3-0, *Unified Land Operations*, Headquarters, Department of the Army, 2011.

*** JP 1, *Doctrine for the Armed Forces of the United States*, JFD, 2007.

*** JP 1, *Doctrine for the Armed Forces of the United States*, JFD, 2013.

*** ADP, *Operations*, 2010.

*** ADP, *Land Operations*, 2017.

Academia Română, *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.

Foley Robert, *Attrition: its theory and application in German strategy, 1880-1916*, King's College, University of London, 1999.

Maj. Gunther J. Michael, *Auftragstaktik: The Basis for Modern Military Command?*, US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas, 2012.

Nistor Florin, *Să redescoperim ARTA OPERATIVĂ MARITIMĂ*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017.

Maj Pickar K. Charles, *Blitzkrieg: Operational Art or Tactical Craft?*, US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas, 1992.

Telp Claus, *The Evolution of Operational Art, 1740 - 1813, From Frederick the Great to Napoleon*, Frank Cass, 2005.

Vego Milan, *A short history of operational art*, Naval War College Faculty, 2007.

Vego N. Milan, *Joint Operational Warfare – Theory and Practice*, US Naval War College, Second printing, 2009.